

PER SANT JORDI, UN CLÀSSIC

LO CANTADOR, "GATADA" DE FREDERIC SOLER, PITARRA

LECTURA DRAMATITZADA i PROLEG DE XAVIER ALBERTÍ SOBRE *PITARRA*

FUNCIÓ ÚNICA: 26 D' ABRIL- TEATRE ROMEA, 20 H

Entrada General: 10 €

Mecenes, Protectors i Patrons de la Fundació, Club Tr3sc, Promentrada i Clients Caixa Catalunya: 5 €

FITXA ARTÍSTICA

Repartiment

Alba Pujol	<i>Donya Leonor</i>	Joan Carreras	<i>Don Manric, Lo Cantador</i>
Mercè Arànega	<i>Magdalena</i>	Oriol Genís	<i>Macari</i>
Ernest Villegas	<i>Don Nunyo del Parpal</i>	Enric Serra	<i>Libori</i>
Santi Ricart	<i>Don Guillem dels Préssecs</i>	Jacob Torres	<i>Baldiri</i>

Direcció: **Xavier Albertí**
Producció: **Fundació Romea**

L'AUTOR: FREDERIC SOLER, PITARRA

Frederic Soler i Hubert, Pitarra (Barcelona, 9 d' octubre de 1839 – 4 de juliol de 1895), fou poeta, dramaturg i empresari teatral. Va finalitzar la seva primera obra *Per un casament* l' any 1856; li seguiria *Don Jaume el Conqueridor*, paròdia d' una obra en castellà d' Antoni Altadill. La primera obra de *Pitarra* estrenada en un escenari professional fou *L' Esquella de la Torratxa*, l' any 1864, al Teatre Odeon. Èxit rotund de públic que anima l' empresari de l' Odeon (Joaquim Dimas), el primer actor (Lleó Fontova) i Soler a fundar una societat teatral anomenada "La Gata", en el marc de la qual s'estrenen entre 1864 i 1866 una vintena de peces anomenades Gatades, que Frederic Soler signa amb el pseudònim de *Serafi Pitarra*. La bona acollida va motivar també que la *Libreria espanyola* publicqués sis de les obres de Soler amb el títol de *Singlats poètics*, col·lecció dins la qual s'inclou *Lo cantador* (1864).

La primera etapa de l'obra de Soler es caracteritza per la paròdia del propi gènere teatral i dels esdeveniments de l' època amb obres com *La pau d' Espanya* (1860), on satiritza la campanya menada a l'Àfrica pel general Prim i els voluntaris catalans. L' any 1865 es trasllada al Teatre Romea, crea una companyia especialitzada en obres en català i esdevé empresari i director artístic d' aquest mateix teatre. *La rosa blanca* (1867) serà estrenada al Romea i obtindrà un altre gran èxit.

Amb *Les joies de la Roser* (1866), Soler comença a allunyar-se de la iconoclàstia juvenil i enceta una segona etapa, la del drama romàntic rural amb personatges contemporanis i la de la seva oposició a la república, sempre amb bona acollida. Amb *O rei, o res*, escrit el mateix any, s'acosta al drama romàntic medieval que havia parodiat a *Lo cantador*. El 1874 (any de la Restauració borbònica) estrena *El ferrer de tall*, obra emblemàtica de la "conversió" conservadora de Soler i que el 1946 va ser la primera obra autoritzada per a ser representada en català per règim del general Franco.

Mestre també en poesia, fou guanyador, en tres ocasions, dels Jocs Florals. Publicà diversos volums de poesia, com ara *Nits de Lluna* (1886).

El 1907, fou inaugurat en La Rambla, un monument en el seu honor, realitzat per l' escultor Agustí Querol.

LO CANTADOR

Lo cantador. Gatada cavalleresca en dos actes, en vers i en català del que ara es parla, és una divertida paròdia del drama romàntic *El trovador*, d'Antonio García Gutiérrez, gran èxit del teatre espanyol al 1836 que va inspirar el llibret de l'òpera *Il trovatore* de Giuseppe Verdi, estrenada el 1853. En la seva versió original va aparèixer signada conjuntament, tot i que amb caràcters més petits, amb el seu col·laborador *Pau Bunyegas* (Conrad Roure), fet corrent a les obres del jove *Pitarra*.

L' acció de *Lo Cantador* se situa al segle XV i narra de forma hilarant la venjança de la gitana *Magdalena* i el seu fill secret, el cavaller *Don Manric* (a qui també anomenen Lo cantador), sobre la família de *Don Nunyo del Parpal*, *Comte de la Pruna*, que va fer cremar la mare de Magdalena per bruixa, i la rivalitat dels dos homes per l'amor de *Donya Leonor*.

És ben curiós que coneguem tan malament a l'anomenat "fundador" del teatre català modern. El teatre mai no és un fet aïllat, ni descontextualitzat. Estic ben segur que tornant a escoltar a Frederic Soler, Serafí Pitarra, reconeixem moltes coses de la nostra memòria espectacular i de la nostra formació d'un sentit de l'humor culturalment propi. La paròdia, tècnica usada en l'escriptura d'aquestes gatades, permet a Soler una dialèctica bel·ligerant amb les formes de la cultura escènica del seu temps i, per contraposició, posicionar un imaginari per aquest "non" teatre català.

Xavier Albertí

En paraules de l'historiador, crític teatral i assagista Xavier Fàbregas, reconegut estudiós del teatre català del segle XX i del significat de l'obra de Pitarra en la societat catalana del segle XIX: "El mot pitarrisme, ben encunyat, ha designat el mal gust literari, la matusseria. Les generacions posteriors han estat molt dures en judicar l'obra dramàtica de Soler. I cal admetre que no faltin raons per a emprar aquesta duresa." Tanmateix "El teatre del Soler jove posseeix sens dubte uns trets contraculturals que el convertiren en un revulsiu de la societat barcelonina. Al cap dels anys, aquest revulsiu, lligat a una expressió literària molt determinada, continua divertint-nos, i per tant, continua vigent. Si més no molt més vigent que els models que escarní, convertits avui en uns fòssils que ningú no gosaria de fer caminar sobre l'escenari."

Xavier Albertí

Xavier Albertí i Gallart (Lloret de Mar, 8 de setembre de 1962), és músic, compositor, director d'escena, dramaturg i actor. Realitzà estudis de música a Barcelona i Madrid. Fou director del Festival Grec de Barcelona (1996-1999) i director de l'Àrea de Creació de l'Institut Ramon Llull.

Entre d'altres, ha obtingut els següents guardons: Premi extraordinari d'art dramàtic 1991 de l'Institut del Teatre de Barcelona, Premi Nacional Adrià Gual 1992, atorgat per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona, Premi especial de la crítica temporada 94-95, Premi de la Crítica Teatral de Barcelona com a millor director de la temporada 1993-1994 i Premi Serra d'Or de Teatre temporada 1994/95. Premi ADE 2004 a la millor adaptació teatral per *Mestres Antics* i Premi Butaca 2004 al millor director per *Vianants*. També va obtenir el Premi a la Jove Creativitat atorgat per la Generalitat de Catalunya per l'òpera Schneider, amb llibret de Sergi Belbel.

Com a director escènic, al Teatre Romea ha estrenat: *Mestres antics* (adaptació de la novel·la de Thomas Bernhard, 2003 i reposició el 2005), *El pes de la palla* (adaptació de les memòries de Terenci Moix, 2004), *Tennessee* (sobre textos de T. Williams, 2006) i *Pinsans i cadeneres* (espectacle musical amb textos de N. Comadira, Festival Grec 2008).

Altres espectacles que ha dirigit darrerament són *Dictadura-Transició-Democràcia* (2010); *Al cel* (2009), *Soterrani* (2008); *El bordell* (2008), *El duo de la Africana* (2007), *La caiguda d'Amlet* (o la caiguda de l'hac) (2007); *De Manolo a Escobar* (2006), *L'home del teatre* (2005), *PPP* (2005), *Boris Vian, constructor d'imperis* (2004) *Et diré sempre la veritat* (2003), *Traïció* (2002). Fundador, amb Lluïsa Cunillé, de la companyia *La reina de la nit*, per a la qual escriu el text de l'espectacle *La corte del faraón* (2008).

Com escriu Teresa Bruna, Xavier Albertí és "un gran investigador històric que té la virtut de presentar-ho de forma popular". Pel que fa a Frederic Soler, Pitarra, el 2007 Albertí va dirigir, juntament amb Lluïsa Cunillé *Assajant Pitarra*, estrenada al Teatre Lliure el 2007. Aquest espectacle, ficció sobre la política catalana sense ànim de paròdia, era "un suposat" encàrrec per part del Parlament de Catalunya per rememorar textos del cèlebre dramaturg de cara a la Diada de l'onze de setembre.

Proper espectacle de la Fundació Romea

Dins la setmana **Barcelona Poesia: Un llop fugint d'un eixam de trons. Una antologia d'Els Imparables** Espectacle amb música en directe a partir de textos d' *Els Imparables* (Susanna Rafart, Isidre Martínez Marzo, Joan-Elies Adell, Maria Josep Escrivà, Manuel Forcano, Sebastià Alzamora, Txema Martínez Inglés, Héctor López Bofill).

Dramatúrgia: Jordi Faura

Direcció: Abell Coll - Jordi Faura

Funció Única: 17 de maig, 20h - Teatre Romea

Per a més informació:
Equip de la Fundació: Lidia Giménez i Rubén Salinas.
Telèfon: 93.318.14.31
Correu electrònic: info@fundaciromea.com

